

A betegjogvédelem jövője

Mogyorósi Dorottya

dr. med , dr. jur

Európai Betegjogi Nap, Budapest

2011. április 18.

Kérdés

„Hol járunk már az éden fáitól!
Világunk büszke madarának
csőrében porladunk.

Hullám befagy,
lüktetés, csobogás eláll,
meghasadnak az evidenciák.

Akárhonnán,
érkezhet mondat
akárhonnán?”

Betegjog - betegjogvédelem

bioetikai alapok

etika - jog kapcsolata

betegjogok - EU

Új intézmény a betegjogvédelemben

Felelősség a betegekért

orvos-beteg kapcsolat

- minősítése, alapja

- fogyasztói szemlélet?

- szolgáltatásvásárlás?

- bizalom!

- tájékoztatás - tájékozottság

- információ átadása

- orvosi autonómia - egyenrangú felek

- beteg kiszolgáltató - beteg is felelős

- együttműködés

- válaszkeresés

Alapelvek a bioetikában

- Nemzetközi és hazai szakirodalom
- 4 alapelv
- Állásfoglalások levezethetők
- Különböző beosztások
 - Autonómia tisztelete / bizalom
 - Nem ártás elve
 - Igazságosság
 - Jótékonyág

A bioetikai alapelvei, egyéni autonómia

- Egyén önrendelkezése
- Betegek döntése saját testükről
- Informed consent
- Korlátozható – kinek az érdekében? Meddig?
- Állam védheti a személyt önmagával szemben?

A bioetikai alapelvei, bizalom

- Őszinteség, bizalom – a gyógyítás alapja
- Bizalom – „szerződés” a beteg és az orvos között
- Egyenjogú orvos-beteg kapcsolatból sem rekeszthetjük ki
- Enélkül működésképtelen a kapcsolat

A bioetikai alapelvei, igazságosság, gyógyítás a beteg javára

- Ritka erőforrások igazságos elosztása
- Más betegek érdekei az ellátás során
- ki lehet az orvosi kísérletek alanya? Kinek válik javára a kísérlet?
- Akaratnyilvánításra képtelen betegek

A bioetikai alapelvei, az ártalom kerülése

- Alapelvek kollíziója
- önrendelkezés, magánélet, emberi élet abszolút védelme
- Autonómia *kontra* ártalomkerülés
 - Kockázatok
 - **Fizikai értelemben csakis a beteg vállalja a gyógykezelés kockázatát, még akkor is, ha a jogi kockázat megoszlik az orvos és a beteg között**
 - Mellékhatások

Cselekvőképtelen beteg

- Ki dönthet?
- Ellátási területek
 - Egészségügyi ellátás, beavatkozás
 - Klinikai kísérletek
 - Szerv/szövet adományozás
- Döntés mi alapján?

Jog és etika, alapvetések

- jog, erkölcs, humánium
- kényszer, jog, szabadság
- nem az ember van a jogért, a jog az emberért
- „tiszta jog” – emberhez szabott jog
- pozitív jog – természetjog
- **Emberi méltóság:** többségi döntés eredménye?
- **Emberi méltóság:** objektív adottság?
- Etikai követelmények: honnan a forrás?

Orvosi etika és jog kapcsolata, alapkérdések

- **ETIKA:** általános etikai alapelvek érvényesülése az orvoslásban
- **JOG:** hol és milyen mértékben van szükség a jog beavatkozására **úgy, hogy** az erkölcsi alapelvek is érvényesülhessenek
 - **VITATOTT KÉRDÉSEKRE VÁLASZT AD**
- társadalmi kontroll – gyógyítási szabadság

Betegjogok

- szabad orvosválasztáshoz való jog
- emberi méltósághoz való jog
- kapcsolattartáshoz való jog
- tájékoztatáshoz való jog
- egészségügyi dokumentumok megismeréséhez való jog (és korlátozhatósága)
- orvosi titoktartáshoz való jog

- **KÖTELEZETTSÉG**
- együttműködés
- más betegek jogainak tiszteletben tartása
- egészségügyi dolgozók jogainak tiszteletben tartása

EU Alapjogi Karta

- **35. cikk**
- **Egészségvédelem**
- **A nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban megállapított feltételek mellett mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét**

A beteg, mint “fogyasztó”

- *Európai Betegjogi Karta*

- Betegek 14 joga

- 1. Betegségmegelőző eljárásokhoz való jog
- 2. Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés joga
- 3. Tájékoztatáshoz való jog
- 4. Beleegyezéshez való jog
- 5. Szabad választás joga
- 6. Titoktartáshoz való jog
- 7. A beteg idejének tiszteletben tartásához való jog
- 8. A minőségi sztxenderdek megtartásához való jog
- 9. Biztonsághoz való jog
- 10. Az innovációhoz való jog
- 11. A szükségtelen fájdalom és szenvedés elkerülésének joga
- 12. A személyes kezeléshez való jog
- 13. Panasztételi jog
- 14. Kártérítéshez való jog

Országos Betegjogi és Dokumentációs Központ

- **Egészségbiztosítási Felügyelet megszüntetése**
- **Betegjogi képviselők - NRSZH-ba kerülés**
- **A határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok (Direktíva, április 4.-én megjelent a végleges szöveg)**
- **ágazati prioritás a betegek jogainak védelme**
- **betegjogvédelem jelenlegi rendszere töredezett, hiányos**
- **nem fed le minden területet - egységes tájékoztatás, dokumentációhoz hozzáférés**
- **egységes irányítás, ellenőrzött színvonal szükségessége - hatékony jogvédelem, megbízhatóság**
- **műhibaperek - ellátói hibák kompenzálása?**
- **bezárt intézmények dokumentációja**
- **EGYKAPUS ÜGYINTÉZÉS**
- **FÜGGETLENSÉG - Kormányhivatal**

OBDK

- betegtájékoztatás
- betegjogi képviselők
- betegpanaszok fogadása
- Direktíva: nemzeti kapcsolattartó pont (tájékoztatás nyújtás)
 - tanácskozás a betegszervezetekkel, a szolgáltatókkal, biztosítókkal
- egészségügyi dokumentáció kezelése
- módszertani központ

Ki képviseli a betegek érdekeit?

- alapjogvédők (általános és a jövő nemzedékek ombudsmanja)
- egészségügyi hatóság (közigazgatás, biztosító)
- jogi eljárás: bíróság, mediáció
- ELLÁTÓK (tulajdonos, gyógyító) - BIZALOM
- jövő:
 - **Országos Betegjogi és Dokumentációs Központ**

